

ingediend op **2027** (2023-2024) – Nr. 1
20 februari 2024 (2023-2024)

Voorstel van decreet

van Bart Tommelein, Nadia Sminate, Brecht Warnez,
Paul Van Miert, Katrien Partyka en Kris Van Dijck

tot wijziging van het decreet van 22 december 2017
over het lokaal bestuur, het Provinciedecreet
van 9 december 2005, de wet van 19 juli 1976
tot instelling van een verlof voor de uitoefening
van een politiek mandaat en het koninklijk besluit
van 31 mei 1977 tot uitvoering van artikel 4
van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof
voor de uitoefening van een politiek mandaat

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Dit voorstel van decreet brengt wijzigingen aan in:

- het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, afgekort DLB;
- het Provinciedecreet van 9 december 2005;
- de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, hierna de wet van 19 juli 1976 te noemen, en het koninklijk besluit van 31 mei 1977 tot uitvoering van artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat, hierna het koninklijk besluit van 31 mei 1977 te noemen.

Dit voorstel van decreet heeft betrekking op de volgende aangelegenheden:

- 1° een aanpassing van de gebruikte terminologie voor mandatarissen met een beperking, waarbij het woord "beperking" vervangen wordt door het woord "handicap" (zie artikel 2, dat artikel 16 en 155 van het DLB wijzigt, en artikel 13, dat artikel 18 en 68bis van het Provinciedecreet wijzigt);
- 2° de regeling over de samenstelling van het college van burgemeester en schepenen met betrekking tot leden van een verschillend geslacht (zie artikel 4, dat artikel 42 van het DLB wijzigt);
- 3° de regeling over de eedaflegging van de burgemeester (zie artikel 5, dat artikel 58 van het DLB wijzigt);
- 4° de regeling over het vaststellen van het aantal te verkiezen districtsraadsleden (zie artikel 6, dat artikel 118 van het DLB wijzigt);
- 5° de regeling over de mandatendatabank en de leidinggevendendatabank (zie artikel 7 en 9, die artikel 160 en 301 van het DLB wijzigen);
- 6° de regeling over een subsidieregister (zie artikel 10 en 11, die in het DLB een artikel 301/1 invoegen);
- 7° de regeling over het statuut van personeel in welzijnsverenigingen (zie artikel 12, dat artikel 488, §1, van het DLB wijzigt);
- 8° de actualisering van de verwijzing naar het Burgerlijk Wetboek, wat de elektronische melding betreft (zie artikel 7, dat artikel 163, 177, 183, 205, 209 en 262 van het DLB wijzigt, en artikel 14, dat artikel 75, 90, 124, 128 en 154 van het Provinciedecreet wijzigt);
- 9° de terugvorderingsregeling bij politiek verlof in de private sector (zie artikel 15, dat artikel 4, tweede lid, van de wet van 19 juli 1976 en hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 31 mei 1977 opheft).

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2

Dit artikel wijzigt artikel 16 en 155 van het DLB. Het gaat om een aanpassing van de terminologie, waarbij de formulering "lokale mandatarissen met een beperking" wordt gewijzigd in "lokale mandatarissen met een handicap".

De huidige regelgeving over het statuut van de lokale mandataris spreekt momenteel telkens over "mandatarissen met een beperking" die de bijstand van een vertrouwenspersoon kunnen verkrijgen voor de uitoefening van hun mandaat. De term 'handicap' wordt gebruikt om naar de maatschappelijke drempels te verwijzen die een persoon met een beperking ondervindt (bijvoorbeeld ontoegankelijkheid, discriminatie, vooroordelen, gebrek aan gelijke kansen enzovoort). Een handicap

of een groep mensen met een handicap ontstaat als mensen met een beperking geconfronteerd worden met obstakels in de maatschappij. De definitie van het Europese Hof van Justitie voor het begrip 'handicap', die ook voor lokale en provinciale personeelsleden wordt gehanteerd, is gebaseerd op het VN-verdrag inzake rechten van personen met een handicap. In artikel 1 van dat verdrag worden personen met een handicap als volgt gedefinieerd: "Personen met een handicap omvat personen met langdurige fysieke, mentale, verstandelijke of zintuiglijke beperkingen die hen in wisselwerking met diverse drempels kunnen beletten volledig, daadwerkelijk en op voet van gelijkheid met anderen te participeren in de samenleving."

Omdat mandatarissen op grond van de regelgeving recht hebben op bijstand van een vertrouwenspersoon voor de uitoefening van een mandaat, is het wenselijk om in het DLB het begrip 'handicap' in plaats van het begrip 'beperking' te hanteren.

Artikel 3

Artikel 36, §2, van het DLB betreft de mogelijkheid van een lijst om in twee fracties te splitsen. Er wordt verwezen naar artikel 71, vierde lid, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet. Die verwijzing is door de aanneming van het decreet van 27 oktober 2023, dat een nieuw lid invoegt in artikel 71 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet, niet langer correct. Dit artikel zorgt voor een technische rechtzetting door een correcte verwijzing op te nemen naar artikel 71, vijfde lid.

Artikel 4

Dit artikel stemt artikel 42, §3, tweede en derde lid, van het DLB af op de nieuwe regeling over de aanwijzing van de burgemeester.

Artikel 42, §3, van het DLB gaat er nog vanuit dat het college volledig is samengesteld zodra de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst (BCSD) is verkozen. Maar door de nieuwe regeling voor de aanwijzing van de burgemeester, die geldt vanaf de gemeenteraadsverkiezingen van 2024, zullen eerst de schepenen verkozen worden, nadien de voorzitter van het BCSD en pas daarna zal kunnen worden overgegaan tot de aanwijzing van de burgemeester. Het college zal pas op dat moment volledig zijn. Als dan blijkt dat in het college uitsluitend personen van hetzelfde geslacht zitting hebben, zal de schepenen die de laatste in rang is, moeten worden vervangen.

In de praktijk zorgt de vereiste voor de samenstelling van het college door personen van een verschillend geslacht bijna nooit voor problemen. Iedereen kent de regel en past die toe. Voor die uiterst zeldzame keer dat het college toch alleen personen van hetzelfde geslacht zou tellen, zal het correctiemechanisme (de vervanging van de laatste schepenen) op het juiste moment in werking moeten treden. Dat is op het moment dat het college volledig is samengesteld, zijnde nadat de burgemeester de eed heeft afgelegd bij de provinciegouverneur.

Artikel 5

Dit artikel wijzigt artikel 58, §1, van het DLB over de eedaflegging van de burgemeester na benoeming door de Vlaamse Regering.

Vanaf de volgende lokale bestuursperiode wordt de persoon met het meeste naamstemmen van de grootste coalitiefractie de 'aangewezen-burgemeester'. Die wijziging is doorgevoerd bij het decreet van 16 juli 2021. Die persoon legt tijdens de installatievergadering de eed als aangewezen-burgemeester af in handen van de voorzitter van de gemeenteraad. De eedaflegging in handen van de voorzitter van de gemeenteraad is noodzakelijk opdat het burgemeestersmandaat

meteen kan worden uitgeoefend. Na de eedaflegging als aangewezen-burgemeester neemt de Vlaamse Regering de beslissing over de benoeming tot burgemeester. De benoemde burgemeester legt vervolgens de eed als burgemeester af in handen van de voorzitter van de gemeenteraad. Er moet na de benoeming gewacht worden tot de eerstvolgende gemeenteraad om het benoemingsbesluit te agenderen, waarna op de gemeenteraad wordt overgegaan tot de eedaflegging van de benoemde burgemeester.

Om de eedaflegging als burgemeester niet afhankelijk te maken van de vergadermomenten van de gemeenteraad en in het verlengde van de benoemingsbevoegdheid, wordt met de wijziging in dit artikel de eedaflegging van de burgemeester weer in handen gelegd van de provinciegouverneur als commissaris van de Vlaamse Regering. Dat biedt ook de gelegenheid om de bestuurlijke relatie tussen de burgemeester en de provinciegouverneur als regeringscommissaris voort te zetten of op te starten.

Zoals wordt verduidelijkt in de toelichting bij artikel 16, treedt deze wijziging in werking op 13 oktober 2024.

Artikel 6

Dit artikel wijzigt artikel 118 van het DLB over de aanpassing van de regeling voor de vaststelling van het aantal te verkiezen districtsraadsleden in een nieuw district.

Als gemeenten al een principiële beslissing over de samenvoeging en gelijktijdige oprichting van een nieuw district aan de Vlaamse Regering kenbaar hebben gemaakt, maar er nog geen samenvoegingsdecreet in werking is getreden, biedt de wijziging een duidelijke rechtsgrond voor de Vlaamse Regering om het aantal districtsraadsleden dat in een nieuw district verkozen moet worden, toch tijdig vast te stellen. Die procedure van vaststelling bij een besluit van de Vlaamse Regering neemt verschillende maanden in beslag, terwijl volgens artikel 7 van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 die aantallen uiterlijk op 1 juni van het verkiezingsjaar moeten zijn vastgesteld. Als het aantal te verkiezen mandaten te laat bekend zou zijn, zou dat dus het goede verloop van de verkiezingen in het gedrang kunnen brengen.

De wijziging in dit artikel is bovendien zo geredigeerd, dat ze ook een grondslag biedt voor het vaststellen van het aantal te verkiezen districtsraadsleden als een gemeente overgaat tot districtsindeling buiten een fusie om en die indeling in werking treedt naar aanleiding van de volgende gemeenteraadsverkiezingen.

Artikel 7

Dit artikel wijzigt artikel 160 van het DLB. Het brengt een wijziging aan in de regeling over de mandatabank.

De wijziging maakt het mogelijk om op een eenvoudigere manier gegevens uit de mandatabank mee te delen, conform de algemene verordening gegevensbescherming.

In beginsel moeten de doeleinden van een mededeling, zoals de verdere verwerking van de gegevens, verenigbaar zijn met de doeleinden van de verzameling van die gegevens. Als de doeleinden eng geformuleerd zijn – zoals hier het geval is – kan dat mededelingen sterk bemoeilijken, zelfs in de gevallen waarin de mededelingen gerechtvaardigde doeleinden zouden hebben.

Op basis van overweging 50 van de algemene verordening gegevensbescherming kan echter wettelijk worden vastgesteld en gespecificeerd voor welke taken en

doeleinden de verdere verwerking als rechtmatig en verenigbaar met de aanvankelijke doeleinden moet worden beschouwd. De wijziging in dit artikel vormt een toepassing van die overweging.

Om tegemoet te komen aan de vereisten van voorzienbaarheid ten aanzien van de betrokkenen, wordt de mededeling aan een aantal beperkingen onderworpen.

Ten eerste kan de mededeling alleen plaatsvinden aan de instanties, vermeld in artikel I.3, 1° tot en met 9°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018. Het gaat om de volgende entiteiten: instellingen van de Vlaamse overheid, de Vlaamse administratie, Vlaamse adviesorganen, Vlaamse openbare instellingen die niet tot de Vlaamse administratie behoren, lokale overheden, instellingen met een publieke taak, milieu-instanties, externe overheden en overheidsondernemingen.

Ten tweede moet de mededeling passen in het kader van een plicht of opdracht van algemeen belang die wettelijk wordt opgelegd aan de hierboven opgesomde entiteiten. Daarvoor is er dus een wettelijke basis nodig die de plicht of opdracht omschrijft. De term 'wettelijk' mag hier in de materiële zin begrepen worden.

Ten derde moet de mededeling noodzakelijk zijn om aan die wettelijk opgelegde plicht of opdracht te voldoen. De term 'noodzakelijk' wordt verstaan in de zin dat een minder ingrijpend middel voor de gegevensbescherming, bijvoorbeeld een generiek e-mailadres, niet volstaat. Het is dus noodzakelijk dat de instantie de persoonsgegevens ontvangt om de wettelijk toegewezen plicht of opdracht te vervullen.

Artikel 8

Dit artikel actualiseert de artikelen van het DLB die verwijzen naar artikel 2281 van het Burgerlijk Wetboek. De wet van 28 april 2022 houdende boek 1. Algemene bepalingen, van het Burgerlijk Wetboek is in werking getreden, ook wat de kennisgeving betreft. Artikel 1.5 van het Burgerlijk Wetboek is nu van toepassing, en niet langer artikel 2281 van het oude Burgerlijk Wetboek.

Artikel 9

Dit artikel wijzigt artikel 301 van het DLB. Het gaat om een wijziging van de regeling over de databank voor leidinggevendenden.

Voor een nadere toelichting bij die wijziging kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 7, met dien verstande dat het in artikel 9 over de wijziging van de regeling over de databank voor de leidinggevende ambtenaren gaat.

Artikel 10 en 11

Deze artikelen voegen een nieuw hoofdstuk 7, dat bestaat uit artikel 301/1, toe aan deel 2, titel 5, van het DLB. De wijziging heeft betrekking op het subsidieregister.

De wijziging heeft tot doel een decretale grondslag te creëren voor gemeenten, OCMW's en districten om een publiek toegankelijk subsidieregister op te richten en bij te houden. Daarbij kunnen in bepaalde gevallen (onrechtstreeks) gegevens verwerkt worden die in verband kunnen worden gebracht met specifieke identificeerbare natuurlijke personen. Die gegevens moeten dan gekwalificeerd worden als persoonsgegevens. Het nieuwe artikel 301/1 regelt de essentiële elementen van de verwerking van de gegevens in het register.

Het oprichten en bijhouden van een publiek toegankelijk subsidieregister heeft tot doel de subsidiestromen van de gemeente, het OCMW en in voorkomend geval het district op een overzichtelijke en toegankelijke wijze in kaart te brengen. Dat bewerkstelligt de transparantie in de besteding van overheidsmiddelen en ondersteunt lokale besturen bij het actief en op eigen initiatief informeren van stakeholders over hun beleid en dienstverlening. Daarnaast heeft het subsidieregister tot doel om beleidsinformatie te ontsluiten over het subsidiebeleid, dubbele subsidiëring te detecteren en te vermijden, subsidiemisbruik tegen te gaan en de verschillende subsidiestromen beter op elkaar af te stemmen. Om die doelstellingen niet alleen binnen de gemeente, het OCMW of in voorkomend geval het district, maar ook tussen die entiteiten te bereiken, en het subsidiebeleid en de subsidiestromen onderling beter op elkaar af te stemmen, kan voor een gemeenschappelijk register geopteerd worden.

De categorieën van persoonsgegevens die in het subsidieregister verwerkt kunnen worden, zijn contactgegevens, beroepsgegevens en financiële gegevens van subsidiebegunstigden. Een subsidiebegunstigde wordt in dit kader gedefinieerd als "de rechtspersoon of feitelijke vereniging die een subsidie ontvangt". Persoonsgegevens van natuurlijke personen die een subsidie ontvangen, kunnen niet verwerkt worden in het kader van het subsidieregister. Subsidies die rechtstreeks aan natuurlijke personen worden verstrekt, kunnen dan ook niet opgenomen worden in het subsidieregister als daarbij sprake is van de verwerking van persoonsgegevens. Het subsidieregister biedt in de eerste plaats een overzicht van de subsidies aan rechtspersonen en feitelijke verenigingen.

De gemeente, respectievelijk het OCMW of in voorkomend geval het district, wordt aangewezen als de verwerkingsverantwoordelijke voor de verwerking van persoonsgegevens in het kader van het subsidieregister. In geval van een gemeenschappelijk subsidieregister zijn de gemeente, het OCMW en in voorkomend geval de districten gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken. Het subsidieregister wordt, zoals hierboven al is vermeld, onder meer opgericht en bijgehouden met als doel om meer transparantie in de besteding van overheidsmiddelen te verwezenlijken en lokale besturen te ondersteunen bij het actief en op eigen initiatief informeren over het lokaal beleid en de lokale dienstverlening. De verwerkingsverantwoordelijke kan het subsidieregister publiek toegankelijk maken, omdat de publieke toegankelijkheid uitermate belangrijk is om de beoogde doelstellingen te verwezenlijken. In geval van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken vereist het publiek toegankelijk maken een akkoord tussen alle gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken.

In het subsidieregister kunnen de gegevens worden opgenomen van subsidies waarvoor in het huidige kalenderjaar of maximaal in de tien kalenderjaren die daaraan voorafgaan, de verbintenis is aangegaan om de subsidie te verstrekken. Bij het oprichten van een subsidieregister kan dus meteen ook een historische dataset worden weergegeven. Dat lokale besturen in het subsidieregister de gegevens van subsidies tot tien jaar terug kunnen verwerken en bewaren, stemt overeen met de doelstellingen van het subsidieregister en is noodzakelijk om de optimale werking ervan te verzekeren. Om een transparant overzicht van de lokale subsidiestromen en een inzicht in de besteding van overheidsmiddelen te kunnen bewerkstelligen, is het van belang om ze in een historische context te kunnen plaatsen. Dat in het subsidieregister gegevens kunnen worden opgenomen van subsidies die in de tien voorafgaande kalenderjaren werd verstrekt, draagt er daarnaast toe bij om het lokale subsidiebeleid op een transparante manier in kaart te brengen, te analyseren en te vergelijken binnen een bepaald tijds kader. Tot slot is een blik op historische data noodzakelijk om de lokale subsidiestromen optimaal op elkaar af te stemmen, en om dubbele subsidiëring en subsidiemisbruik te detecteren en te remediëren. In het licht van die doelstellingen is het noodzakelijk en proportioneel

dat gegevens van subsidies tot tien jaar terug in het subsidieregister kunnen worden opgenomen.

De bewaartermijn van de gegevens die in het subsidieregister worden opgenomen, bedraagt maximaal tien jaar, waarna die gegevens worden gewist. De maximale bewaartermijn van tien jaar van die gegevens is noodzakelijk en proportioneel voor de doelstellingen waarvoor ze worden verwerkt. Zoals hierboven al is aangegeven, is een historisch overzicht van de gegevens over lokale subsidies van groot belang om de lokale subsidiestromen in beeld te brengen en op elkaar af te kunnen stemmen, de besteding van overheidsmiddelen en het lokale subsidiebeleid op een transparante manier te visualiseren, en dubbele subsidiëring en subsidiemisbruik op te sporen en tegen te gaan.

Deze wijziging stelt de essentiële elementen vast van de gegevensverwerking in het subsidieregister. Rekening houdend met de autonomie en de bevoegdheden van de lokale besturen wordt de nadere uitwerking van het subsidieregister verder overgelaten aan die besturen. Om een subsidieregister te kunnen oprichten, bij te houden en publiek toegankelijk te maken, zal de decretale grondslag verder uitgewerkt moeten worden in lokale reglementen. Daarbij kunnen de lokale besturen zelf de concrete invulling bepalen, onder meer afhankelijk van de specifieke lokale context en behoeften. Wel zullen de lokale besturen daarbij moeten voldoen aan de wettelijke verplichtingen die voortvloeien uit onder meer de algemene verordening gegevensbescherming, en moeten er maatregelen genomen worden om een rechtmatige en behoorlijke verwerking van persoonsgegevens te waarborgen.

Bij de totstandkoming van het Vlaams subsidieregister werd overwogen om gelijktijdig de subsidies die lokale besturen verstrekken, op te nemen in het subsidieregister. Door de complexiteit en de langere doorlooptijd van die integratie werd ervoor gekozen om in eerste instantie te focussen op de subsidies die worden toegekend door de entiteiten van de Vlaamse deelstaatoverheid (het geheel van Vlaamse entiteiten die ressorteren onder de sectorale code 13.12 van de ESR-verordening) om de realisatie van het register niet te vertragen. De voorbereidende werkzaamheden voor de integratie van de lokale subsidies in het Vlaams subsidieregister zullen op initiatief van de minister, bevoegd voor het binnenlands bestuur, en de minister, bevoegd voor de financiën en de begroting, zo snel mogelijk aangevat worden. Ter uitvoering daarvan zal het Agentschap Binnenlands Bestuur in samenspraak met de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten een sjabloon ter beschikking stellen om de interoperabiliteit tussen de verschillende subsidieregisters te verzekeren, zodat op termijn de lokale subsidieregisters vlot kunnen worden geïntegreerd in het Vlaams subsidieregister.

Artikel 12

Dit artikel wijzigt de tweede paragraaf van het artikel 488 van het DLB. De wijziging heeft betrekking op het personeel van de welzijnsvereniging.

Met de wijziging van artikel 488, §1 en §2, van het DLB door het decreet van 17 februari 2023 tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur werd aan de welzijnsverenigingen de autonomie toegekend om de rechtspositieregeling van hun personeel zelf in te vullen, binnen de grenzen die de Vlaamse Regering heeft vastgesteld. Daardoor zijn de welzijnsverenigingen niet langer gebonden aan de rechtspositieregeling van het personeel van het OCMW dat de gemeente bedient waar de zetel van de welzijnsvereniging is gevestigd, en moeten ze niet langer gemotiveerd afwijken van de rechtspositieregeling van het OCMW-personeel. De grenzen waaraan de welzijnsvereniging zich moet houden bij de vaststelling van de rechtspositieregeling, zijn vastgesteld in het rechtspositiebesluit van 20 januari 2023, net zoals voor het gemeente- en OCMW-personeel.

Met het oog op rechtszekerheid worden alle decretale bepalingen van deel 2, titel 2, hoofdstuk 4, van het DLB – met uitzondering van artikel 186 en 195, die van toepassing zijn op het personeel van het OCMW dat de gemeente bedient waar de zetel van de welzijnsvereniging gevestigd is – van overeenkomstige toepassing op alle personeelsleden van de welzijnsvereniging. Het gaat onder andere om de bepalingen over de rechten en plichten, de ontslagregeling en de tuchtprocedure. De welzijnsverenigingen behouden met deze wijziging de autonomie om binnen de grenzen van het DLB en het rechtspositiebesluit van 20 januari 2023 een eigen rechtspositieregeling vast te stellen voor hun personeelsleden.

Artikel 13

Dit artikel wijzigt artikel 18 en 68bis van het Provinciedecreet. Het gaat om de aanpassing van de terminologie: in de verwijzing naar mandatarissen van een provinciaal bestuur met een beperking wordt het woord "beperking" vervangen door het woord "handicap".

Voor een nadere toelichting bij deze wijziging kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 2, die mutatis mutandis geldt voor provinciale mandatarissen met een beperking die de bijstand van een vertrouwenspersoon kunnen verkrijgen voor de uitoefening van hun mandaat.

Artikel 14

Voor de toelichting van dit artikel kan worden verwezen naar de toelichting bij artikel 8, met dien verstande dat het hier om een actualisering van het Provinciedecreet gaat.

Artikel 15

Dit artikel bepaalt dat het tweede lid van artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat en hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 31 mei 1977 tot uitvoering van artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat worden opgeheven.

Die opheffing geldt voor de mandatarissen van de lokale en provinciale besturen die ook werknemer zijn in de privésector. Het gaat daarbij om werknemers die lid zijn van een provincieraad, gemeenteraad, districtsraad, raad voor maatschappelijk welzijn of bijzonder comité voor de sociale dienst, of die het ambt bekleden van voorzitter van een van die instellingen.

Die mandatarissen hebben krachtens artikel 2 van de wet van 19 juli 1976 recht op een politiek verlof om hun mandaat of ambt uit te oefenen. Dat recht op politiek verlof is voor elk van die mandaten vastgesteld in het koninklijk besluit van 28 december 1976 betreffende de duur en de voorwaarden van gebruikmaking van het verlof, verleend bij de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat.

Als de lokale mandatarissen dat politiek verlof opnemen bij hun werkgever in de privésector, behouden ze hun normale loon gedurende de periode van het politiek verlof (artikel 3 van de wet van 19 juli 1976). De instellingen waarin ze dat politieke mandaat uitoefenen, betalen vervolgens aan de werkgever van de lokale of provinciale mandataris een bedrag terug dat overeenstemt met het brutoloon, vermeerderd met de werkgeversbijdrage die aan de instellingen voor de sociale zekerheid werden gestort, voor de periode waarin de mandataris op zijn werk afwezig was om het lokale mandaat uit te oefenen (artikel 4, eerste lid, van de wet van 19 juli 1976). Vervolgens wordt dat bedrag dat het bestuur aan de private werkgever verschuldigd

is, voorafgenomen op de vergoeding die verbonden is aan de functie van de lokale mandataris (artikel 4, tweede lid, van de wet van 19 juli 1976).

De verdere voorwaarden en procedureregels voor die terugvorderingen en voorafnames zijn vastgesteld in het koninklijk besluit van 31 mei 1977. Dat koninklijk besluit stelt zowel regels vast voor de terugbetaling door het bestuur aan de private werkgever (hoofdstuk I, artikel 1 tot en met 4, van het koninklijk besluit van 31 mei 1977), als voor de terugvordering of voorafname door het bestuur ten aanzien van de lokale of provinciale mandataris (hoofdstuk II, artikel 5 tot en met 8, van het koninklijk besluit van 31 mei 1977).

In het kader van een recente aanpassing van de wet van 19 juli 1976 met het oog op een uitbreiding van het politiek verlot van burgemeesters bij een noodtoestand gaf de Raad van State in zijn advies nr. 73.308/1 van 21 april 2023 aan dat de federale wetgever niet bevoegd is om een regeling vast te stellen over de terugvordering of voorafname op de vergoeding van de burgemeester. Het komt namelijk aan de decreetgever van het bevoegde gewest toe om te bepalen welk gevolg de regeling over het politiek verlot al dan niet moet hebben op de vergoeding van de burgemeester. De Raad van State verwijst daarbij naar de gewestelijke bevoegdheid inzake de gemeentelijke instellingen, vermeld in artikel 6, §1, VIII, eerste lid, 1°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Op grond van dat artikel zijn de gewesten namelijk, wat de ondergeschikte besturen betreft, bevoegd voor de samenstelling, organisatie, bevoegdheid en werking van de provinciale en gemeentelijke instellingen.

In het licht daarvan meent de decreetgever dan ook dat het aan het gewest toekomt om een regeling vast te stellen voor de gevolgen van het politiek verlot op de vergoedingen van lokale en provinciale mandatarissen. De Vlaamse decreetgever kan door de opheffing van artikel 4, tweede lid, van de wet van 19 juli 1976 en de opheffing van hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 31 mei 1977 een aparte regeling vaststellen over de gevolgen van de opname van politiek verlot op de vergoedingen van de lokale en provinciale mandatarissen.

De Vlaamse Regering is op grond van het DLB bevoegd voor het vaststellen van de grenzen van het presentiegeld of de wedde van de volgende lokale mandatarissen:

- gemeenteraadsleden (artikel 17, §2, van het DLB);
- raadsleden van de raad voor maatschappelijk welzijn (artikel 73 van het DLB);
- districtsraadsleden (artikel 119 van het DLB);
- burgemeesters, schepenen en voorzitters van het bijzonder comité voor de sociale dienst (artikel 149, derde lid, van het DLB);
- gemeenteraadsleden in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 (artikel 516 van het DLB);
- burgemeesters en schepenen in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966 (artikel 548, derde lid, van het DLB).

Voor de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst en de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, werd geen uitvoeringsbevoegdheid toegekend aan de Vlaamse Regering om de grenzen van het presentiegeld vast te stellen. Artikel 107, §2, van het DLB (leden bijzonder comité voor de sociale dienst) en artikel 536, §2, van het DLB (OCMW-raadsleden in Voeren en randgemeenten) stellen echter dat die raadsleden een presentiegeld ontvangen dat overeenstemt met het presentiegeld van de gemeenteraadsleden van de gemeente die door het OCMW wordt bediend. Dat maakt dat ze ook dezelfde regels volgen als de regels die worden vastgesteld voor het presentiegeld van de gemeenteraadsleden en dat een terugvorderingsregeling

die voor het presentiegeld van gemeenteraadsleden wordt vastgesteld, ook voor het presentiegeld van de leden van het bijzonder comité en de OCMW-raadsleden in Voeren en randgemeenten toegepast wordt.

Een nieuwe regeling voor de terugvordering op de vergoedingen van lokale mandatarissen in het kader van de opname van politiek verlof wordt voor gemeente, districts- en OCMW-raadsleden, burgemeesters, schepenen en voorzitters van het bijzonder comité voor de sociale dienst vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Regering van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris. Voor de leden van het bijzonder comité voor de sociale dienst en OCMW-raadsleden in Voeren en in de gemeenten, vermeld in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, wordt diezelfde regeling toegepast (zie hierboven).

Op provinciaal niveau is de Vlaamse Regering op grond van artikel 17, §2, van het Provinciedecreet bevoegd om de grenzen van het presentiegeld van provinciale mandatarissen vast te stellen. Een nieuwe regeling voor de terugvordering op de vergoedingen van provinciale mandatarissen in het kader van de opname van politiek verlof wordt voor de provincieraadsleden vastgesteld in het besluit van de Vlaamse Regering van 7 september 2018 houdende het statuut van de provinciale mandataris.

Voor de gedeputeerden van de provincie is er geen decretale verankering van een terugvorderingsmogelijkheid noodzakelijk omdat ze op grond van de wet van 19 juli 1976 niet de mogelijkheid hebben om betaald politiek verlof te nemen en er dus geen terugvorderingsmogelijkheid vanwege de private werkgever aan het provinciaal bestuur van toepassing is.

De inwerkingtreding van de beoogde opheffing wordt bepaald door de Vlaamse Regering en is gekoppeld aan het regeringsbesluit dat de terugvorderingsregeling in het kader van het politiek verlof zal vaststellen.

Artikel 16

Dit decreet treedt in werking tien dagen na de bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, met uitzondering van artikel 3, 5, 12 en 15.

Artikel 3 treedt in werking op 13 september 2024.

Artikel 5 treedt in werking op 13 oktober 2024.

Artikel 12 treedt retroactief in werking op 8 april 2023. Het doel van dit artikel is ervoor te zorgen dat de decretale bepalingen die voor de wijziging van artikel 488 van het DLB door het decreet van 17 februari 2023 tot wijziging van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur van toepassing waren ten aanzien van de personeelsleden van de welzijnsverenigingen (bijvoorbeeld de tuchtregeling, deontologie enzovoort), ongewijzigd van toepassing blijven vanaf het moment waarop het gewijzigde artikel 488 van het DLB op 8 april 2023 in werking is getreden. De terugwerkende kracht van dit wijzigingsartikel is bijgevolg noodzakelijk voor de goede werking van de lokale diensten en voor de rechtszekerheid, en tast in beginsel geen verkregen rechten aan doordat het gaat om een voortgezet beleid bij de welzijnsverenigingen.

Artikel 15 zal in werking treden op een door de Vlaamse Regering vast te stellen datum. De Vlaamse Regering zal in het besluit van de Vlaamse Regering houdende het statuut van de lokale mandataris een aparte terugvorderingsregeling vaststellen voor besturen ten aanzien van mandatarissen die politiek verlof opnemen. Die regeling vervangt de huidige regeling in artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot

instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat en hoofdstuk II van het koninklijk besluit van 31 mei 1977 tot uitvoering van artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat. Als die aparte regeling in werking treedt, zal ook de huidige federale regeling opgeheven worden.

Bart TOMMELEIN
Nadia SMINATE
Brecht WARNEZ
Paul VAN MIERT
Katrien PARTYKA
Kris VAN DIJCK

VOORSTEL VAN DECREET

Hoofdstuk 1. Inleidende bepaling

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewest- en gemeenschapsaangelegenheid.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur

Art. 2. In artikel 16, eerste en tweede lid, en artikel 155, eerste en tweede lid, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur wordt het woord "beperking" telkens vervangen door het woord "handicap".

Art. 3. In artikel 36, §2, van hetzelfde decreet, gewijzigd bij het decreet van 16 juli 2021, wordt het woord "vierde" telkens vervangen door het woord "vijfde".

Art. 4. In artikel 42, §3, van hetzelfde decreet worden de volgende wijzigingen aangebracht:

- 1° in het tweede lid worden de woorden "na de verkiezing van de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst" vervangen door de woorden "na de eedaflegging van de burgemeester";
- 2° in het derde lid worden de woorden "na de verkiezing van de voorzitter van het bijzonder comité voor de sociale dienst" vervangen door de woorden "na de eedaflegging van de burgemeester".

Art. 5. In artikel 58, §1, van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 16 juli 2021 en gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2023, wordt het zesde lid vervangen door wat volgt:

"Voor hij zijn mandaat aanvaardt, legt de benoemde burgemeester de volgende eed af in handen van de provinciegouverneur: "Ik zweer de verplichtingen van mijn mandaat trouw na te komen." De benoemde burgemeester die de eed na twee oproepingen niet heeft afgelegd, wordt geacht het burgemeestersmandaat niet te aanvaarden. De Raad voor Verkiezingsbetwistingen doet uitspraak over de geschillen die daarover rijzen."

Art. 6. Aan artikel 118, tweede lid, van hetzelfde decreet wordt de volgende zin toegevoegd: "Als een gemeente de beslissing tot oprichting van een nieuw district bekendgemaakt heeft, vermeldt de Vlaamse Regering, in voorkomend geval in de lijst van het aantal te verkiezen districtsraadsleden, het aantal te verkiezen districtsraadsleden van het nieuwe district op basis van het aantal personen die ingeschreven zijn in het Rijksregister van de natuurlijke personen en die op 1 januari van het jaar van de districtsraadsverkiezingen hun hoofdverblijfplaats in de gebiedsomschrijving en binnen de grenzen van het nieuwe district hebben."

Art. 7. In artikel 160 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 17 februari 2023, worden tussen het zesde en het zevende lid twee leden ingevoegd, die luiden als volgt:

"De gegevens, vermeld in het vijfde lid, kunnen worden meegedeeld aan de instanties, vermeld in artikel I.3, 1° tot en met 9°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, voor zover die mededeling past in het kader van een wettelijk vastgelegde plicht of opdracht van algemeen belang van de ontvangende instantie en de mededeling noodzakelijk is om die wettelijk vastgelegde plicht of opdracht te vervullen. Als de mededeling aan die voorwaarden voldoet, wordt het doeleinde

van een mededeling als verenigbaar beschouwd met het doeleinde van de oorspronkelijke verwerking, vermeld in het derde lid.

De ontvangende instantie, vermeld in het zevende lid, is met betrekking tot latere verwerkingen van de gegevens, vermeld in het vijfde lid, de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.”

Art. 8. In artikel 163, 177, 183 205, 209 en 262 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “artikel 2281 van het Burgerlijk Wetboek” vervangen door de zinsnede “artikel 1.5 van het Burgerlijk Wetboek”.

Art. 9. In artikel 301 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 17 februari 2023, worden tussen het zevende en het achtste lid twee leden ingevoegd, die luiden als volgt:

“De gegevens, vermeld in het zesde lid, kunnen worden meegedeeld aan de instanties, vermeld in artikel I.3, 1° tot en met 9°, van het Bestuursdecreet van 7 december 2018, voor zover die mededeling past in het kader van een wettelijk vastgelegde plicht of opdracht van algemeen belang van de ontvangende instantie en de mededeling noodzakelijk is om die wettelijk vastgelegde plicht of opdracht te vervullen. Als de mededeling aan die voorwaarden voldoet, wordt het doeleinde van de mededeling als verenigbaar beschouwd met het doeleinde van de oorspronkelijke verwerking, vermeld in het vierde lid.

De ontvangende instantie, vermeld in het achtste lid, is met betrekking tot latere verwerkingen van de gegevens, vermeld in het zesde lid, de verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming.”

Art. 10. Aan deel 2, titel 5, van hetzelfde decreet, het laatst gewijzigd bij het decreet van 17 februari 2023, wordt een hoofdstuk 7 toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Hoofdstuk 7. Subsidieregister”.

Art. 11. In hetzelfde decreet wordt in hoofdstuk 7, toegevoegd bij artikel 9, een artikel 301/1 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 301/1. In dit artikel wordt verstaan onder:

- 1° algemene verordening gegevensbescherming: verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van richtlijn 95/46/EG;
- 2° subsidiebegunstigde: de rechtspersoon of feitelijke vereniging die een subsidie ontvangt.

Zowel gemeenten, openbare centra voor maatschappelijk welzijn als districten kunnen een subsidieregister oprichten en bijhouden met gegevens over de subsidies die ze verstrekken en kunnen die gegevens verwerken. De gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en in voorkomend geval de districten kunnen beslissen om dat subsidieregister gemeenschappelijk op te richten en bij te houden.

- De verwerking, vermeld in het tweede lid, heeft de volgende doelstellingen:
- 1° intern en extern een transparant en toegankelijk overzicht van de subsidiestromen bieden, onder meer met het oog op de informatiedeling over de verstrekte subsidies;
 - 2° de subsidiestromen optimaliseren, onder meer om dubbele subsidiëring tegen te gaan;
 - 3° de actieve openbaarheid van bestuur versterken.

De gegevens, vermeld in het tweede lid, kunnen de volgende categorieën van persoonsgegevens van subsidiebegünstigden bevatten:

- 1° contactgegevens zoals een naam en adres;
- 2° beroepsgegevens;
- 3° financiële gegevens.

De gemeente, respectievelijk het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of het district, beheert het subsidieregister en is met betrekking tot de persoonsgegevens verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming. In geval van een gemeenschappelijk register zijn de gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn en in voorkomend geval de districten de beheerders en gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken.

De verwerkingsverantwoordelijke kan het subsidieregister publiek toegankelijk maken. In geval van gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken is het publiek toegankelijk maken van het subsidieregister pas mogelijk na een akkoord tussen de gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijken.

In het subsidieregister kunnen alleen de gegevens worden opgenomen van de subsidies waarvoor in het huidige kalenderjaar of in de tien kalenderjaren die daaraan voorafgaan, de verbintenis is aangegaan om de subsidie te verstrekken.

De gegevens die zijn opgenomen in het subsidieregister, worden gewist tien jaar na de datum waarop ze in het subsidieregister zijn opgenomen.

De gemeente, respectievelijk het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn of het district, regelt de nadere uitwerking van het subsidieregister. In voorkomend geval regelen de gemeente, het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de gemeente bedient en in voorkomend geval de districten de nadere uitwerking van het gemeenschappelijk subsidieregister.”.

Art. 12. In artikel 488 van hetzelfde decreet, vervangen bij het decreet van 17 februari 2023, wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt:

“§2. De personeelsleden van een welzijnsvereniging zijn onderworpen aan dezelfde bepalingen van deel 2, titel 2, hoofdstuk 4, met uitzondering van artikel 186 en 195, als de bepalingen die van toepassing zijn op de personeelsleden van het openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn dat de gemeente bedient waar de zetel van de welzijnsvereniging gevestigd is.”.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het Provinciedecreet van 9 december 2005

Art. 13. In artikel 18, §1 en §2, van het Provinciedecreet van 9 december 2005, gewijzigd bij de decreten van 30 april 2009 en 6 juli 2018, en artikel 68bis, §1 en §2, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 30 april 2009 en gewijzigd bij het decreet van 6 juli 2018, wordt het woord “beperking” vervangen door het woord “handicap”.

Art. 14. In artikel 75, 90, 124, 128 en 154 van hetzelfde decreet wordt de zinsnede “artikel 2281 van het Burgerlijk Wetboek” vervangen door de zinsnede “artikel 1.5 van het Burgerlijk Wetboek”.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Afdeling 1. Opheffingsbepalingen

Art. 15. In artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat wordt het tweede lid opgeheven.

Artikel 5 tot en met 8 van het koninklijk besluit van 31 mei 1977 tot uitvoering van artikel 4 van de wet van 19 juli 1976 tot instelling van een verlof voor de uitoefening van een politiek mandaat worden opgeheven.

Afdeling 2. Inwerkingtredingsbepalingen

Art. 16. Artikel 3 treedt in werking op 13 september 2024.

Artikel 5 treedt in werking op 13 oktober 2024.

Artikel 12 heeft uitwerking met ingang van 8 april 2023.

Artikel 15 treedt in werking op een datum die de Vlaamse Regering vaststelt.

Bart TOMMELEIN
Nadia SMINATE
Brecht WARNEZ
Paul VAN MIERT
Katrien PARTYKA
Kris VAN DIJCK